

сочва усилията към преодоляване на училищната сегрегация чрез съвместно обучение в предучилищните детски заведения. Реализацията на тази програма се осъществява в Самоков. Не става ясно обаче след приключване на детската градина дали се предвижда ромските деца да учат в смесени класове и училища, или проектът ограничава усилията си само до приключване на предучилищното образование.

През юли-септември 2002 г. екип от Българския Хелзинкски комитет с ръководител г-р Красимир Кънев направи оценка на текущите проекти за десегрегация на ромското образование, управлявани от неправителствени организации, в градовете Видин, Плевен, Монтана, Сливен, Хасково и Стара Загора. Резултатите от това изследване бяха публикувани в отделна книга под заглавие „Първите стъпки: Оценка на неправителствените десегрегационни проекти в шест града на България“ (Кънев 2002). Проектите са спонсорирани от Програмата за ромско участие на Институт „Отворено общество“, Будапеща, и се реализират от ромските нестопански организации в шестте града с различно по степен партниране на РИО, общинските и училищните ръководства по места.

Това изследване определено има за цел да утвърди модела за десегрегация, с който тръгна Видинският проект през 2000/2001 учебна година, мултиплициран през следващата учебна година в останалите пет града на страната. В него не може да се намери определение на понятията „сегрегация“ и „десегрегация“, но то препраща явлението „сегрегация“ в образованието на ромските деца към обособените училища по ромските квартали на изследваните градове. В контекста на описанието се разбира, че *„излизането от гетото чрез записване в „нормално“ училище е попадане в друга социална орбита, социална и културна иновация с трайни последици върху житейската перспектива на ромското дете“* (Кънев 2002:108) се крие същността на явлението „десегрегация“ в образованието. То преследва три цели:

- » изравняване на образователните възможности на българските и ромските деца чрез обучението им в едни и същи или поне близки по качество училища;
- » разширяване на социалния хоризонт и подобряване на житейските перспективи на ромските деца чрез извеждането им от ромското гето;
- » взаимно опознаване и участие във взаимната социализация между българските и ромските деца от възможно най-ранна възраст.

Авторите на изследването описват модел за десегрегация, с който стартира Видинският проект, по-късно адаптиран и към другите пет града в зависимост от: местната етнодемография; социалното положение на ромските родители и деца участници в проекта; капацитета на неправителствената организация, която осъществява проекта; подкрепата, която проектът получава от местните власти и общественост. Този модел се състои в следното:

1. Осигуряване на педагогическо ръководство на проекта от специално наети педагози, които самостоятелно или чрез консултации с другите участници в проекта и с ръководствата на приемните училища определят стратегията на записването, нуждата от допълнителна педагогическа работа, формите на извънкласна работа и уп-

*Излизането от
гетото чрез записване
в „нормално“ училище
е житейската
перспектива на
ромското дете*